

Liturgie voor de viering van zondag 27 januari 2019

Plaats: Ontmoetingskerk

Aanvangstijd: 10.00 uur

Voorganger: ds. Peter van der Schans

Organist: Arie Metaal

Nevendienst: Kindernevendienst (groep 1 tot en met 7) en tienernevendienst (groep 8 tot en met klas 3)

Thema: Recht voor ogen: Zoek het recht en niets dan het recht

Bijzonderheden: Er wordt gebruik gemaakt van de liturgievoorbeelden voor de Week van Gebed voor de eenheid

**Protestantse
Kerk**

Protestantse gemeente te IJsselstein

De Paaskaars brandt

Orgelspel vooraf

De dienstdoende ambtsdragers komen binnen

Welkom door de voorganger

Deze viering rond het thema gerechtigheid, barmhartigheid en eenheid benadrukt de beweging van woorden naar daden, zowel in ons persoonlijk leven als in het leven van onze christelijke gemeenschappen.

Om daar werk van te maken hebt u twee kaartjes gekregen bij de ingang. Ik wil u vragen om tijdens de viering na te denken wat voor daad van gerechtigheid, barmhartigheid of eenheid u zich kan voornemen. Schrijf gaandeweg een concrete actie, belofte of intentie op de beide kaartjes.

Eentje houdt u zelf. De andere wordt opgehaald. We leggen ze op de tafel. En bij de uitgang krijgt u een kaartje van een ander. Om dan het voornemen van een nader op te kunnen nemen in uw gebeden.

De liturgie komt uit Indonesië. Dat is het land van geboorte van ons gemeentelid NN. Zij doet mee in deze dienst.

AAN HET BEGIN

Toewijding door stil gebed

V.: Laten we de drie-ene God aanroepen:

God, onze Vader, U kroont uw schepping met recht en genade.

A.: *Wij komen samen om U te aanbidden.*

V.: Jezus Christus, uw kruis brengt nieuw leven en gerechtigheid.

A.: *Wij komen samen om U te aanbidden.*

V.: Heilige Geest, U inspireert ons tot daden van recht.

A.: *Wij komen samen om U te aanbidden.*

V.: De genade van onze Heer Jezus Christus en de liefde van God en de gemeenschap van de Heilige Geest zij met u allen.

A.: *En ook met u.*

We gaan staan

We zingen: Intochtslied (staande): Psalm 72:1 en 4

We gaan weer zitten

Inleidend woord

We willen ook in onze dienst met mensen van verschillende achtergronden samen bidden om eenheid. Het thema is *'Recht voor ogen'*. De tekst van de Week van Gebed voor de eenheid van de christenen is dit jaar gekozen door de kerken van Indonesië. 'Zoek recht en niets dan het recht'. Deze Bijbelse oproep is dringend in alle situaties waarin verdeeldheid en conflict opnieuw de kop opsteken. Als we samen bidden, worden we eraan herinnerd dat het onze roeping is als leden van het lichaam van Christus om het recht te zoeken en te belichamen. Onze eenheid in Christus geeft ons de kracht om deel te nemen aan de grotere strijd voor gerechtigheid en de waardigheid van het leven te bevorderen.

Gebed aan het begin

*Here God,
U die scheidt,
die rechtzet
en die heelmaakt,
houd levend in ons*

*een standvastig geloof
dat gerechtigheid bewust gewild
en gedaan kan worden,
dat vrede gesticht kan worden,
dat de aarde verstandig beschermd
en verdedigd kan worden
tegen vernielende krachten,
en dat wij daartoe gemachtigd zijn.
Amen.*

(Wim van der Zee, *Zondagsgebeden*, p. 120 onder)

We zingen: Psalm 85:3 en 4

Gebed van schuldbelijdenis. Elk onderdeel wordt besloten met het samen zingen van: *'Heer ontferm U!* (3x in totaal)

Lieve mensen, broeders en zusters in Christus, laten we God onze zonden belijden en om vergeving vragen.

v.: God van compassie,
U hebt ons gekozen om uw kudde te hoeden.
Uw Zoon Jezus leerde ons recht te doen.
Wij beseffen dat wij ons in onze dienst soms verkeerd gedragen
tegenover de mensen die U aan ons hebt toevertrouwd:
door voorrang te geven aan wie dichtbij ons zijn of hoger aangeschreven staan;
door voorbij te gaan aan de vreemdelingen,
de armen en de minsten in onze samenleving;
door bang te zijn om op te komen voor wie verdrukt worden;
door geld en fondsen niet goed te gebruiken.
Door dat alles hebben mensen zich afgekeerd van uw kerk.
Zo bidden en zingen we samen: *Heer, ontferm U.*

v.: God van liefde,
U hebt ons verzameld als schapen van uw kudde.
Uw Zoon Jezus leerde ons elkaar lief te hebben,
als teken dat wij zijn leerlingen zijn.
Wij belijden dat we soms niet genoeg naar zijn gebod van liefde leven:
door leden van andere kerken als rivalen te zien;
door elkaar vijandig te behandelen en niet gauw te vergeven;
door vooral op ons eigen belang gericht te zijn;
door niet te letten op de noden van onze broeders en zusters;
door mensen die anders denken buiten te sluiten.
Door dat alles zijn de scheidsmuren tussen ons en anderen
alleen maar hoger geworden.
Zo bidden en zingen we samen: *Heer, ontferm U.*

v.: God van genade,
U hebt ons opgedragen om ons huis van samenkomst te maken
tot een plaats van gerechtigheid voor allen.

In uw ruimhartige liefde laat U het regenen
 over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.
 Door Jezus leert U ons lief te hebben zonder onderscheid.
 We belijden dat we hierin tekort schieten:
 door geen respect te hebben voor onze naasten;
 door via sociale media onwaarheden of valse berichten te verspreiden;
 door eraan mee te doen dat de harmonie tussen mensen wordt verstoord.
 Door dat alles loopt de wereld gevaar een barre woestijn te worden,
 die niet langer vruchten van gerechtigheid voortbrengt voor allen.
 Zo bidden en zingen we samen: *Heer, ontferm U.*

v.: Moge de barmhartige God ons genadig zijn, onze zonden vergeven en ons geleiden tot
 eeuwig leven. Amen.

We zingen: Lied 974:1 en 2

DIENST VAN HET WOORD

Gesprek met de kinderen

Oud en nieuw

Vandaag vertelt Jezus met verschillende voorbeelden, dat zijn boodschap te nieuw en
 te anders is om goed samen te gaan met oude gewoontes en gedachten.

Wat zou hij daarmee bedoelen?

Wat heb je nodig?

- oude gympen of schoenen
- sjeke schoenen in een schoenendoos

Ik heb een poosje geleden nieuwe schoenen gekocht voor een bruiloft. En om mee
 naar de kerk te gaan.

Hier: kijk maar!

Toch vind ik ze niet zo lekker zitten.

Ik ga liever op mijn oude schoenen naar het feest en naar de kerk.

Kijk maar!

Ze zien er niet zo mooi uit, maar ze zitten wel erg lekker!

Wat vinden jullie: Kun je zo naar het feest en naar de kerk?

Wat kan ik doen om wél mijn nieuwe schoenen aan te trekken naar de bruiloft en de
 kerk?

Zoals wij moeten wennen aan nieuwe kleren en nieuwe schoenen, zo moeten wij soms
 ook wennen aan wat Jezus zegt. Jezus' woorden passen niet altijd bij wat wij gewend
 zijn om te doen. Vertel aan de kinderen dat ze in de kinderdienst nog meer
 voorbeeldverhalen horen over een leven met Jezus.

We zingen met de kinderen: Lied 385:4

Het licht wordt door de kinderen meegenomen

Eerste Schriftlezing: Deuteronomium 16:9-20

9 Zeven weken moet u aftellen: zeven weken nadat de eerste sikkel in het koren is gezet 10 moet u voor de HEER, uw God, het Wekenfeest vieren, zo uitbundig als uw vrijwillige gaven het toelaten, naar de mate waarin de HEER, uw God, u zegent. 11 Ten overstaan van hem moet u dan feestvieren, samen met uw zonen en dochters, uw slaven, uw slavinnen, de Levieten die bij u in de stad wonen, en de vreemdelingen, de weduwen en de wezen. Doe dat op de plaats die de HEER, uw God, zal kiezen om er zijn naam te laten wonen. 12 Bedenk dat u zelf in Egypte slaaf bent geweest; houd u daarom zorgvuldig aan deze voorschriften.

13 Wanneer het graan is gedorst en de druiven zijn geperst, moet u gedurende zeven dagen het Loofhuttenfeest vieren. 14 Vier dan uitbundig feest, samen met uw zonen en dochters, uw slaven, uw slavinnen, en de Levieten, de vreemdelingen, de weduwen en de wezen die bij u in de stad wonen. 15 Zeven dagen lang moet u voor de HEER, uw God, feestvieren op de plaats van zijn keuze. Hij zal immers al uw werk zegenen en u een rijke oogst geven. Vier daarom uitbundig feest.

16 Driemaal per jaar moeten alle mannen dus voor de HEER, uw God, verschijnen op de plaats die hij zal kiezen: voor **het feest van het Ongedesemde brood, het Wekenfeest en het Loofhuttenfeest**. Ze mogen daar niet met lege handen komen; 17 ieder moet geven naar de mate waarin de HEER, uw God, hem heeft gezegend.

18 Stel in alle steden die de HEER, uw God, u in uw stamgebieden zal geven, rechters en griffiers aan, die zorg moeten dragen voor een zuivere rechtspraak. 19 U mag de rechtsgang niet beïnvloeden en niet partijdig zijn. U mag geen steekpenningen aannemen, want steekpenningen maken het oog van de wijze blind en de stem van de rechtvaardige vals. **20 Zoek het recht en niets dan het recht.** Dan zult u in leven blijven en mag u het land dat de HEER, uw God, u zal geven, in bezit nemen.

We zingen: Psalm 82:1 en 3

Tweede Schriftlezing: Romeinen 12:1-13

12:1 Broeders en zusters, met een beroep op Gods barmhartigheid vraag ik u om uzelf als een levend, heilig en God welgevallig offer in zijn dienst te stellen, want dat is de ware eredienst voor u. 2 U moet uzelf niet aanpassen aan deze wereld, maar veranderen door uw gezindheid te vernieuwen, om zo te ontdekken wat God van u wil en wat goed, volmaakt en hem welgevallig is.

3 Met een beroep op de genade die mij geschonken is, zeg ik u allen dat u zichzelf niet hoger moet aanslaan dan u kunt verantwoorden, maar verstandig over uzelf moet denken. Denk overeenkomstig het geloof, dat is de maatstaf die God u heeft gegeven. 4 Zoals ons ene lichaam vele delen heeft en die delen niet allemaal dezelfde functie hebben, 5 zo zijn we samen één lichaam in Christus en zijn we, ieder apart, elkaars lichaamsdelen. 6 We hebben verschillende gaven, onderscheiden naar de genade die ons geschonken is. Wie de gave heeft te profeteren, moet die in overeenstemming met het geloof gebruiken. 7 Wie de gave heeft bijstand te verlenen, moet bijstand verlenen. Wie de gave heeft te onderwijzen, moet onderwijzen. 8 Wie de gave heeft te troosten, moet troosten. Wie iets weggeeft, moet dat zonder bijbedoeling doen. Wie leiding geeft, moet dat doen met volle inzet. Wie barmhartig voor een ander is, moet daarin blijmoedig zijn.

9 Laat uw liefde oprecht zijn. Verafschuw het kwaad en wees het goede toegedaan. 10 Heb elkaar lief met de innige liefde van broeders en zusters en acht de ander hoger dan uzelf. 11 Laat uw enthousiasme niet bekoelen, maar laat u aanvuren door de Geest en dien de Heer. 12 Wees verheugd door de hoop die u hebt, wees standvastig wanneer u tegenspoed ondervindt, en bid onophoudelijk. 13 Bekommer u om de noden van de heiligen en wees gastvrij.

We zingen: Lied 974:4 en 5

Derde Schriftlezing: Lucas 4:14-21

14 Jezus keerde, gesterkt door de Geest, terug naar Galilea. Het nieuws over hem verspreidde zich in de hele streek. 15 Hij gaf onderricht in de synagogen en werd door allen geprezen. 16 Hij kwam ook in Nazaret, waar hij was opgegroeid, en volgens zijn gewoonte ging hij op sabbat naar de synagoge. Toen hij opstond om voor te lezen, 17 werd hem de boekrol van de profeet Jesaja overhandigd, en hij rolde hem af tot de plaats waar geschreven staat:

18 'De Geest van de Heer rust op mij,
want hij heeft mij gezalft.
Om aan armen het goede nieuws te brengen
heeft hij mij gezonden,
om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken
en aan blinden het herstel van hun zicht,
om onderdrukten hun vrijheid te geven,
19 om een genadejaar van de Heer uit te roepen.'

20 Hij rolde de boekrol op, gaf hem terug aan de dienaar en ging weer zitten; de ogen van alle aanwezigen in de synagoge waren op hem gericht. 21 Hij zei tegen hen: 'Vandaag hebben jullie deze schrifttekst in vervulling horen gaan.'

We zingen: Lied 115 (Taizé; 3x, na 1x voorspel)

*The kingdom of God is justice and peace and joy in the Holy Spirit.
Come Lord, and open in us the gates of your kingdom.*

Vertaling:

*Het koninkrijk van God bestaat uit gerechtigheid en vrede en vreugde door de Heilige Geest.
Kom, Heer en open in ons de poorten van uw Koninkrijk.*

Verkondiging

Na de preek luisteren we naar een Indonesisch lied. Het is vertaald door Elly Zuidervelt-Nieman. Het wordt gezongen door Elise Mannah

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

De belangrijkste Bijbeltekst van de Week van Gebed komt uit Deuteronomium 16. Daar worden eerst aanwijzingen gegeven voor het vieren van grote feesten in Israël. Eerder wordt al genoemd **het feest van het Ongedesemde brood**. En nu komt daarbij **het Wekenfeest** en **het Loofhuttenfeest**.

De voorschriften van God over de festiviteiten gaan als vanzelf over in de opdracht om rechters aan te stellen en niets anders te zoeken dan het recht.

Voor christenen in Indonesië is dat geen vreemde combinatie. Feest vieren, gezelligheid beleven en rechtdoen gaan samen.

Indonesië is een groot en zeer divers land. Het bestaat uit 265 miljoen mensen, 17.000 eilanden, 1.350 etnische groepen en meer dan 740 lokale talen. Ongeveer 10% van de inwoners zijn christen, afkomstig uit diverse tradities. Zijn grote verscheidenheid, maakte Indonesië uniek in de manier waarop het eenheid vormgaf. Het motto 'eenheid in verscheidenheid' is in het land een bekend fenomeen. Het principe 'gotong royong' maakt dit mogelijk. Dit staat voor samenwerking en voor leven in solidariteit.

Ik heb aan NN gevraagd of zij dat begrip kent. En dat bleek zo te zijn. NN vertel maar:

Gotong betekent helpen en royong betekent alles gezamenlijk doen.

In mijn eigen leven heb ik dit meerdere malen meegemaakt.

Ik ben opgegroeid in een moeizaam gezin met een dominante vader en een moeder die door haar analfabetisme altijd benadeeld werd.

Mijn vader vond het niet nodig dat we naar de kerk gingen en dat meisjes naar school gingen. Hierdoor was er altijd ruzie en onrust in huis.

Uiteindelijk heeft mijn vader ons het huis uitgezet. Mijn broertje was toen pas 4 en mijn zusje net 1 jaar.

De buurt hoorde het en kwam ons te hulp.

Mijn moeder kreeg van een vriendin een stukje grond en daar werd door anderen in een week tijd een huisje gebouwd. Een stevig huis van Hollandse degelijkheid.

Het is een gastvrij huis geworden, waar anderen konden overnachten als er een aardbeving was.

Onze nieuwe buurvrouw zorgde dat ik naar school kon en regelde alles wat met de school te maken had. En de ouders van de klasgenoten hebben het schoolgeld voor het eerste jaar betaald.

Mijn moeder moest een uitkering aanvragen, maar dat kon alleen als je een Europees geloof hebt. En omdat de dominee sneller was dan de pastoor, konden wij in de protestantse kerk gedoopt worden. Met hulp van de kerk heeft mijn moeder ook een eethuisje kunnen openen en dat liep heel goed.

Dit zijn wat voorbeelden van gotong royong in het klein.

Ik trouwde met een Amsterdammer die hiervan onder de indruk was. En hij heeft het in verschillende vormen voortgezet. Zo hebben we jaren lang vluchtelingen in huis gehad en tijdens de kerstdagen stond ons huis open voor degenen die het nodig hadden. En op zijn werk heeft hij zich jaren lang ingezet voor de emancipatie van de vrouwelijke collegae.

Tot zo ver mijn ervaring met Gotong royong.

Uit de toelichting bij de Gebedsweek begrijp ik er nog meer van: Alle aspecten van het leven worden gedeeld: zoals werk, rouw en feest. Daarbij wordt iedere Indonesiër erkend als broer of zus. Toch wordt deze eenheid vandaag-de-dag op nieuwe manieren bedreigd. Veel van de economische groei die Indonesië afgelopen decennia heeft doorgemaakt, is gebouwd op een systeem van competitie. Dit is in schril contrast met de samenwerking van gotong royong. Er

is sprake van corruptie: zij die de zwakken horen te beschermen en horen op te komen voor recht, doen vaak het tegenovergestelde. Het gevolg is dat het gat tussen rijken en armen steeds groter is geworden. Zo kent een land rijk aan voorzieningen de schande van vele mensen die leven in armoede. Zoals een traditioneel Indonesisch gezegde het verwoordt: *“Een muis sterft van de honger in de schuur vol met rijst.”* Ondertussen worden specifieke etnische en religieuze groepen geassocieerd met rijkdom op een manier die voeding geeft aan spanningen. Radicalisering zet de ene gemeenschap op tegen de ander.

“Zoek het recht en niets dan het recht” (zie Deuteronomium 16:18-20) - Deze woorden uit het Bijbelboek Deuteronomium spreken krachtig in de situatie van de Indonesiërs. Deze teksten volgen op een gedeelte waar feesten het centrale thema zijn. God instrueert zijn volk Israël iedereen bij het feest te betrekken: *“Vier dan uitbundig feest, samen met uw zonen en dochters, uw slaven, uw slavinnen, en de Levieten, de vreemdelingen, de weduwen en de wezen die bij u in de stad wonen.”* (o.a. Deuteronomium 16:14). Indonesische christenen zien graag herstel van deze zelfde geest van ‘inclusief feestvieren’, die zij voorheen dwars door de diversiteit aan gemeenschappen heen genoten. Het zoeken van recht is daar onlosmakelijk aan verbonden.

Als je verder kijkt naar wat er in Indonesië speelt, dan vallen allerlei woorden. Woorden die stuk voor stuk een hele wereld van pijn en moeite betekenen. Het gaat om hebzucht, geweld, uitsluiting, uitbuiting, armoede, vervuiling, honger en mensenhandel. En steeds is er onrecht in het geding. Onrecht dat uitmondt in doffe ellende.

En ik kan niet anders zeggen, dan dat sommige woorden helaas ook in onze eigen omgeving van toepassing zijn. En afschuwelijke wantoestanden zich laten zien.

In ons land is het kostbaar om je recht te krijgen. Deskundige juridische hulp kost veel geld. En is lang niet voor ieder betaalbaar. Ik vraag me af of het dan wel goed gaat met de plannen van de regering rond de rechtshulp aan mensen die weinig of niks te besteden hebben. Advocaten en rechters kwamen zelfs in het geweer tegen de plannen. En het lijkt me van het grootste belang dat de rechtspositie van de zwakkeren in de samenleving overeind blijft. En dat we ver blijven van klassenjustitie.

“Zoek het recht en niets dan het recht” Door het recht voor ogen te houden komen we gezamenlijk in actie en zoeken we het recht en niets dan het recht in gebed en in onze daden. Kerken in Indonesië zien uitdagingen waar alle christenen mee te maken hebben. Zij erkennen en belijden dat onrecht ook het leven van hun kerken besmet heeft. Daardoor is hun eenheid beschadigd en hun getuigenis aan de wereld aangetast. Tegelijkertijd erkennen zij de veelbelovende gevallen van samenwerking van kerken om hun eenheid in Christus te getuigen.

Vooraf tijdens zo'n Week van Gebed sluiten christenen zich bij elkaar aan voor gezamenlijk gebed, waarbij zij hun geloof belijden, zich openstellen voor de stem van God en samen bidden voor de eenheid in het lichaam van Christus.

En wij bidden mee. We erkennen dat Jezus het licht van de wereld is, die het levenslicht belooft aan wie Hem navolgen. Omdat de Heer ons licht en behoud is, hoeven we geen angst te hebben om in actie te komen. Jezus is de zon van gerechtigheid. Laten we in dat licht het recht voor ogen houden!

Amen.

Meditatief moment: Lied 936 via een opname van Elise Mannah. Zie: http://kerklidewiki.nl/Luister_naar_de_wind

DIENST VAN HET ANTWOORD

Voornemen voor gerechtigheid, barmhartigheid en eenheid.

v.: Jezus Christus bidt voor de eenheid van zijn leerlingen.
Het offer van zijn leven brengt de wereld gerechtigheid.

Als leden van het lichaam van Christus
zijn wij geroepen de weg van Jezus te gaan.
Laten we gehoor geven aan zijn roep.
Heilige Geest, maak ons één in ons handelen.

Als leden van het lichaam van Christus
zijn wij geroepen om ons leven vrij te houden van de dorst naar geld en bezit,
en tevreden te zijn met wat wij hebben.
Laten wij de cirkel van hebzucht doorbreken en leven in eenvoud.
Heilige Geest, maak ons één in ons handelen.

Als leden van het lichaam van Christus
zijn wij geroepen om vrijheid te verkondigen aan degenen die gevangen zijn
of slachtoffer van geweld.
Laten wij hen helpen om waardig te kunnen leven.
Heilige Geest, maak ons één in ons handelen.

Als leden van het lichaam van Christus
zijn wij geroepen om gastvrijheid te verlenen aan vreemdelingen.
Laten wij elkaar proberen te overtreffen in respect.
Heilige Geest, maak ons één in ons handelen.

Als leden van het lichaam van Christus
zijn wij geroepen om het Goede Nieuws te verkondigen aan heel de schepping.
Laten wij het leven en de schoonheid van Gods schepping beschermen.
Heilige Geest, maak ons één in ons handelen.

v.: Om onze persoonlijke inzet voor het werken aan gerechtigheid te concretiseren,
bent u allen uitgenodigd om één voornemen, één intentie, één belofte op te
schrijven op twee aparte briefjes. Wij nodigen u uit één van deze briefjes dicht bij
uw hart te houden. Het andere briefje wordt opgehaald en als een offergave naar
voren gebracht.

Er is jou, mens, gezegd wat goed is, Je weet wat de HEER van je wil: niets anders dan
recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God. (Micha 6
vers 8). Wij verplichten ons zelf tot daden van gerechtigheid.

Inzameling van de voornemens

Gebed:

v.: Genadige God,

U hebt ons uw bewogenheid en zorg voor heel de schepping laten zien. Uw liefde
inspireert ons tot inzet en tot rechtvaardig handelen door anderen van harte lief

te hebben, zonder aanzien van hun culturele, etnische en religieuze achtergrond. Aanvaard nu onze offergaven en verander ze in daden die de eenheid van uw kerk dienen. Wij vragen dit door uw Zoon Jezus Christus, in de kracht van de Heilige Geest, die leeft met U als één God in eeuwigheid.
Amen.

Vredeswens

We doen belijdenis van ons geloof met een belijdenis uit Indonesië (bewerking Wim van der Zee; staande):

*Ik geloof in God
die liefde is
en die de aarde
heeft toevertrouwd
aan alle mensen.
Ik geloof in Jezus Christus
die gekomen is
om ons heel te maken
en ons te bevrijden
van alle onderdrukking.
Ik geloof in de Geest van God
die werkt in en door allen
die zich toekeren naar de waarheid.
Ik geloof in de belofte van God
dat Hij uiteindelijk zal vernietigen
de macht van de zonde in ons allen
en dat Hij op zal richten
het rijk van gerechtigheid en vrede
voor de hele mensheid.
Amen.*

Gebeden: dankgebed – voorbeden – stil gebed – samen bidden van het Onze Vader
Het gebed wordt een aantal keer onderbroken met het door allen uitspreken van: *God, hoor ons gebed en schenk ons uw liefde.*

v.: We danken en bidden samen tot u o Heer,
voor de kerk en voor de noden van heel de mensheid.
Vanaf eilanden en oceanen aanbidden wij U, God, Schepper van alle leven.
Op bergen en in dalen prijzen wij U, God, Verlosser van de wereld.
Met de tongen en talen van alle naties danken wij U, God,
Trooster van lichaam en ziel.
Wij komen tot U, met onze lasten, onze hoop en verwachting.
Zo vragen wij U samen:
a.: *God, hoor ons gebed en schenk ons uw liefde.*

v.: Wij bidden voor degenen die leven midden in ongerechtigheid.
Geef ons moed om hun stem te zijn en hun hoop te versterken.
Wij bidden voor degenen die maar doorgaan met onrecht.
Moge uw welwillendheid onze harten vervullen

en ons maken tot bewerkers van vrijheid en vrede.

Wij bidden voor elk instituut en elke persoon die zich inzet voor gerechtigheid.

Laat ons rechtvaardig handelen overeenkomstig uw woorden.

Zo vragen wij U samen:

a.: *God, hoor ons gebed en schenk ons uw liefde.*

v.: Wij bidden voor de zichtbare eenheid van de kerk.

Help ons om aan Jezus' gebed te voldoen,

dat wij één zullen zijn en samenwerken

opdat uw Koninkrijk openbaar wordt.

Zo vragen wij U samen:

a.: *God, hoor ons gebed en schenk ons uw liefde.*

v.: Wij danken U voor de vele kleuren, culturen en gewoontes

die wij met elkaar delen in deze wereld.

Bij al onze verschillen, verenig ons door uw liefde.

Stel ons in staat om samen te werken aan de waardigheid van het leven

en deze wereld te maken tot een rechtvaardig en vredig huis voor heel de mensheid.

Zo vragen wij U samen:

a.: *God, hoor ons gebed en schenk ons uw liefde.*

Gebeden n.a.v. Tussenspel en schrift.

Stil gebed

Onzer Vader

Delen van de bloemengroet:

Intussen komen de kinderen van de nevendienst terug

Inzameling van de gaven

Eerste collecte (zwarte zak):

Tweede Collecte (groene zak): is bestemd voor het werk van de kerk

Wie dat wil kan de kinderen uit de crèche ophalen.

AAN HET EINDE

We zingen (staande) slotlied: Lied 146A:1 en 4

Uitzending:

Wanneer u de kerkzaal uitgaat krijgt u één van de kaartjes met voornemens. Wij nodigen u uit om te bidden voor het welslagen van de actie die op de kaart genoemd staat.

Zegen:

God omarmt u met liefde,

en laat vriendelijkheid uit u vloeien.

God ontsteekt een vuur van moed in u

en vormt u tot brengers van gerechtigheid en vrede.

God schenkt u nederigheid

en volharding om de eenheid te voeden.

Gemeentezang: *Amen, amen, amen!* (Lied 431C)

Orgelspel

Inzameling van de gaven bij de uitgang voor het onderhoud van het kerkgebouw